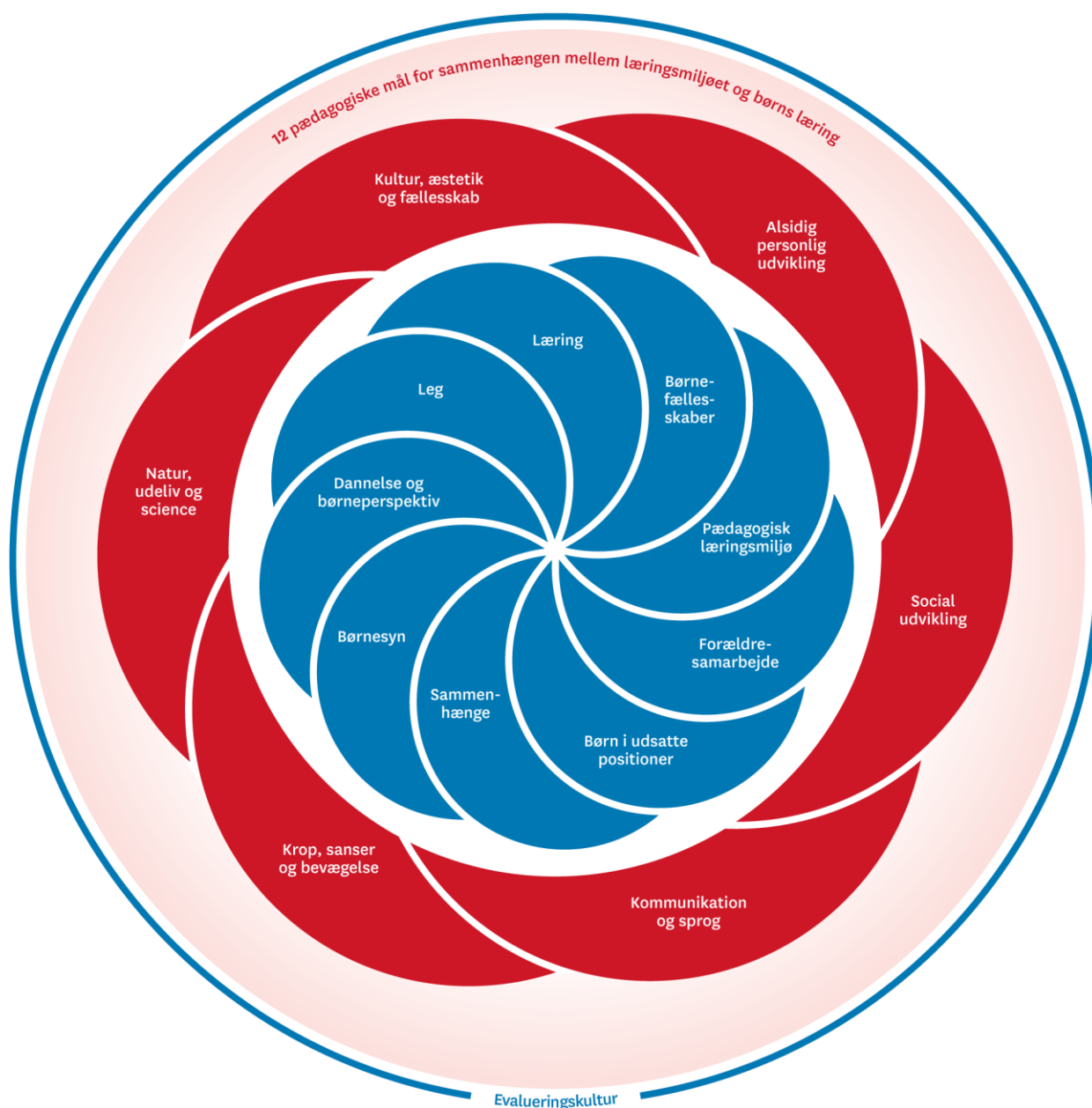

Pædagogisk læreplan for Rishøjens børnehus Evalueret 2023

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Rishøjens børnehus er en del af område Asgård og Kirstinedal med Kirstinedalsskolen som nabo. Området består af i alt otte dagtilbud, hvor fire af dem er lokaliseret omkring Kirstinedalsskolen. Heraf er Rishøjens børnehus det ene. Institutionen ligger i et villakvarter med mange stisystemer og offentlige legepladser, som vi gør stor brug af i vores daglige arbejde med, turer i nærmiljøet.

Rishøjens børnehus rummer 55 børn fordelt på en vuggestuegruppe og en børnehavegruppe. Rishøjens børnehus er en ældre bygning med mange mindre lokaler, som ofte har mange funktioner i løbet af en dag. Vi bruger f.eks. vores alrum både til aktivitet og til spisning. Vores mindre rum kan både give plads til børneleg og til møder med forældre. Vi har to store legepladser, som er opdelt i vuggestue - og børnehavelegeplads. Vi har prioriteret, at der er et lavt hegn og låge, så børnene kan se og tale med hinanden og besøge hinanden. Det giver en større sammenhæng i barnets liv, at vuggestue og børnehave hænger sammen.

Der er gode muligheder for at komme til institutionen med tog eller bus, da vi ligger tæt på Køge Nord station. Vi har gode parkeringsforhold, som vi deler med 3 andre institutioner.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

- **Børnesyn**
- **Dannelse og børneperspektiv**
- **Leg**
- **Læring**
- **Børnefællesskaber**

I Rishøjens børnehus er vores børnesyn baseret på den forståelse, at børn skabes og dannes igennem de relationer barnet indgår i. Det er vigtigt, at barnet er en aktiv deltager i fællesskabet for herigennem at kunne øve sig i at tænke kritisk, danne en holdning, udtrykke sig og løse problemer.

Vores børnesyn er også baseret på, at det enkelte barn er kompetent til at være en medskabende af det gode børneliv. Barnet skal mødes af anerkendende voksne, der med særlig indlevelse forstår at sætte sig i barnets sted. Når vi sætter os i barnets sted, får vi en forståelse af barnets egen oplevelse og forståelse. Herudfra kan vi skabe hverdagen.

Barnet dannes gennem hele livet, men dagtilbud spiller en central rolle i barnets tidligste dannelse. Vi sørger for at introducere barnet for så mange sociale og kulturelle arenaer, som muligt i løbet af dagen. Vi stopper op og taler om det vi gør, så barnet lærer at reflektere. Medarbejderne er bevidste om hele tiden at tænke på barnets perspektiv i de beslutninger de tager og de aktiviteter de igangsætter.

Legen er i centrum i Rishøjens børnehus. Børn har brug for leg og det er deres foretrukne beskæftigelse. Vi har derfor indrettet hverdagen så børn kan lege sammen i mindre fællesskaber. De voksne leger med og er dermed med til at udvikle legen, hvis den går i stå og sikre at alle børn har nogen at lege med.

I Rishøjens Børnehus tror vi på, at børn er aktive medspillere af egen læring, men vi er bevidste om, at graden af medskabelse varierer afhængigt af den robusthed og de kompetencer barnet har tilegnet sig. Når barnets udvikler sig socialt, emotionelt og kognitivt, er vi bevidste om at det sker i den nære relation med den voksne, det er derfor vigtigt at den voksne udviser varme, omsorg og forståelse i mødet med barnet.

Vi har et ønske i Rishøjens Børnehus om at skabe et læringsmiljø, der gør det muligt, i endnu højere grad, at følge børns initiativer. Børn lærer noget hele dagen og vi skal skabe de bedste betingelser for at børnene kan lære endnu mere.

Eksempler på ovenstående:

Eksempel fra vuggestuen

De ældste børn i vuggestuen skal på tur. Nogle sidder i klapvogne, imens andre går ved siden af. Vi har ikke et egentligt mål, blot at komme ud og se på vores by.

Vi møder mange mennesker som vi hilser på og enkelte hunde som vi kigger på. Vi taler om de ting vi ser på vores vej, og følger børnenes input. På vejen ser vi en legeplads, og en af børnene spørger om vi kan gå derover, hvilket vi svare ja til. Børnene løber afsted og de udforsker den nye legeplads, som tilbyder andre udfordringer end legepladsen i institutionen.

Eksempel fra børnehaven:

Vi skal på legepladsen og nogle piger spørger om de må tage tæpper med ud. Sanne (voksen) siger ja og går med pigerne ind efter tæpperne. Hun spørger hvad de skal bruge dem til, hvortil de svarer: "Vi skal bygge gynger i klatrestativets net". Sanne: "Det lyder godt nok spændende, må jeg se hvordan I gør?", pigerne siger ja og Sanne går med derhen for at se hvordan de løser det. En af pigerne kigger lidt rundt og ser, at hun kan binde en knude med tæppet længere nede på et andet reb. Hun spørger Sanne, om hun vil stramme knuderne godt til. Sanne hjælper, og pigen kravler glad op og sætter sig ned på tæppet: "Se nu har jeg bygget en hængekøje!".

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Rishøjens børnehus har vi fokus på, at børn skal ses som enkelte individer med individuelle behov. Vi arbejder i hverdagen med at skabe små fællesskaber, både i vuggestuen og børnehaven. Vi gør dette for at kunne skærpe fokus på det enkelte barn og dets behov.

Det er vigtigt at børnene føler sig trygge og hørt i Rishøjens børnehus, og det er derfor vigtigt for os, at børnene møder engagerede og omsorgsfulde voksne. Tryghed er en af forudsætningerne for, at børn kan lære, tør være nysgerrige og udvikle sig i de miljøer de begår sig i. Det er vigtigt for os, at børnene møder voksne der tør sadle om og følger børnenes initiativer, uanset om det er en vokseninitieret aktivitet, eller om det er en ide barnet kommer med. Ved at skabe trygge rammer for det enkelte barn bliver det nemmere for os at invitere til aktiv deltagelse på barnets præmisser.

Vi har skabt læringsmiljøer der inspirerer til leg og læring. Vi har lavet små læringsmiljøer i hele huset, hvor der er forskellige muligheder for leg. Børnene kan tydeligt se, hvad det enkelte læringsmiljø tilbyder. Det er vigtigt for os, at vores læringsmiljøer både tilbyder mulighed for stillesiddende aktiviteter og kropslig

udfoldelse, så vi kan invitere børn til lege, som tiltaler den enkelte. Vi bruger derfor vores fællesrum til bl.a. at lave motorik baner, vi har et rum, hvor der er særligt fokus på konstruktionslege, køkkenlege, teaterlege m.m. På legepladsen har vi skabt rum i rummet. Der er mulighed for kreativ udfoldelse inde og ude og vi inddrager ofte naturen.

Det vigtigste læringsmiljø er dog den stemning som medarbejderne skaber. At bygge videre på børnenes ideer, introducere nye ideer, sikre at alle kommer til orde og i det hele taget skabe en varm og omsorgsfuld stemning.

Eksempler på ovenstående:

Eksempel fra vuggestuen:

I garderoben skal Tobias til at have tøj på. Han kommer fødderne i flyverdragten, og kommer op og stå. Han får det ene ærme på, men kan ikke finde det andet, som har gemt sig omme på hans ryg. Han begynder at græde og bliver frustreret. Den voksne siger: "jeg kan se det er svært for dig med ærmet", og Tobias gråd bliver mindre og han svarer: "ja, svær". Den voksne siger: "Kom herhen, hvis jeg holder her, er det måske nemmere for dig?". Tobias får armen i og kigger smilende på den voksne: "sådan!". Han går videre med at forsøge sig med sine støvler, som han lykkes med. Da han er helt klar kigger han stolt på den voksne som siger: "Du fik det hele på, godt kæmpet Tobias!".

Eksempel fra børnehaven:

Det var onsdag og der stod kreative udfoldelser på vores ugeplan. Vi havde fundet maling, pensler og papirer frem til aktiviteten. På legepladsen var der store maskiner og gravkøer da vi var ved at få renoveret. Alle børn stod i døre og vindueskarme og pegede og snakkede om de seje store maskiner. Vi kiggede på hinanden og spurgte så børnene, om de helst ville male eller ud på legepladsen. I kor råbte alle: "ud til maskinerne!", og ud måtte vi.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Rishøjens børnehus er det vigtigt for os at indgå i et ligeværdigt, ærligt og trygt samarbejde med forældrene. Vi er opmærksomme på, at alle familier er forskellige, og vi tager os derfor god tid til at lære den enkelte familie at kende.

Forældrene er vores samarbejdspartnere, og vi mener åben dialog er essentielt for at kunne skabe de bedste forudsætninger for barnets udvikling og læring både i hjemmet og i institutionen. Vi har daglig dialog med forældrene om deres barns udvikling, trivsel og dannelse. Vi ser forældrene som en ressource og vi bruger de informationer vi får fra forældrene, til at tilpasse vores læringsmiljøer og pædagogiske virke så det bedst muligt tilgodeser det enkelte barns udvikling og behov.

Vi har fokus på, at hverdagen kan være travl eller at en familie eller barn kan være i en udsat position i kortere eller længere tid. Vi er derfor opmærksomme på, at ikke alle dialoger skal foregå i ydertimerne, i garderoben, eller foran barnet. I Rishøjens børnehus er det altid muligt at få et møde enten på telefon eller fysisk, hvor en længere dialog kan finde sted. Ud over akut opståede forældresamtaler, tilbydes forældrene i Rishøjens børnehus 5 samtaler: opstartssamtale i vuggestue, 3 måneders startsamtale, udviklingssamtale i barnets vuggestuetid, overgangssamtale mellem vuggestue og børnehave, udviklingssamtale i barnets børnehavetid og overgangssamtale mellem børnehave og SFO.

Vi har flere forældre arrangementer i løbet af året, som vi tror på styrker og støtter op om det gode forældresamarbejde. Vi har årligt sommerfest, plantedag, luciaopvisning og forældremøde.

Ud over dialogerne vi har med forældrene, når de afleverer og henter deres børn, bruger vi også Aula til kommunikation mellem forældrene. Vi bruger den digitale platform til at dele barnets og børnegruppens dagligdag, udvikling, trivsel og dannelse i institutionen gennem billeder og tekst.

Vi har årligt forældremøde, hvor der også vælges repræsentanter til vores forældrekontaktudvalg. Vi kan på disse møder fortælle forældrene mere dybdegående om vores daglige arbejde i Rishøjens børnehus. Vi har desuden stuetid til vores forældremøder, hvor forældrene inviteres på barnets stue. Her fremlægges det igangværende arbejde med de enkelte børnegrupper. Vi vil godt give forældrene så bred en viden om deres børns dagligdag, og vi sætter derfor værdi i det årlige forældremøde.

Eksempler på ovenstående:

Eksempel fra vuggestue:

Til en af vores forældresamtaler, valgte vi at fortælle forældrene om dialogisk læsning, som er et pædagogisk redskab vi bruger i vores dagligdag. Forældrene stiller spørgsmål til vores metode, og de ville gøre brug af det hjemme. Vi fortalte ydermere hvilke sange og bøger vi havde fokus på, på det pågældende tidspunkt, for at inspirere forældrene til at læse og synge det samme hjemme. Forældrene gav

udtryk for, at de var glade for vores input og at det var rart med inspiration til, hvad der kunne gøres hjemme som støttede op om det pædagogiske arbejde med deres børn.

Eksempel fra børnehaven:

Martin skal starte i børnehave om kort tid. Martins forældre kommer på besøg inden opstart for at de kan se institutionen. Martins forældre udtrykker nogle bekymringer ved Martins kommende start. Ved at vi har besøg allerede inden opstart, har vi kunne imødekomme Martins behov og forældrene fortalte, at de gik fra institutionen med en god mavefornemmelse, og så frem til opstart.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Rishøjens børnehus er vi opmærksomme på, at et barn kan befinde sig i en udsat position i kortere eller længere tid. Vi arbejder med tidlig indsats, og tror på, at når vi sætter tidligt ind, kan vi skabe de bedste forudsætningerne for barnet. Vi gør her også brug af vores tætte samarbejde, vuggestue og børnehave i mellem, sådan at børnehaven kan fortsætte et igangværende arbejde ud fra barnets individuelle behov.

Når vi bliver opmærksomme på et barn i en udsat position, er den tætte dialog med forældrene vigtig for os. Vi anerkender forældrenes viden om deres eget barn, og det er vigtigt for os for at kunne indhente en bred viden om barnet og dennes situation. Vi ønsker i samarbejdet med forældrene, at få et helhedsbillede af barnet for, at vi kan tilpasse vores læringsmiljøer til det enkelte barn og dennes udfordringer og herefter igangsætte en fokuseret indsats.

Vi har i kommunen mulighed for at starte et samarbejde op med PPR (pædagogisk psykologisk rådgivning), hvilket vi gør stor brug af. Vi benytter os af at kontakte PPR tidligt i forløbet, sådan at vi hurtigst muligt kan igangsætte en målrettet indsats for det enkelte barn. Her kan personalet og forældre få rådgivning, sådan at vi kan danne de bedste forudsætninger for barnets udvikling, trivsel og dannelse.

I Rishøjens børnehus har vi generelt en refleksion over egen praksis, og denne kommer særligt til udtryk, når vi har et barn i en udsat position. Vi er opmærksomme på at det er vores læringsmiljø der skal tilpasses

barnet og ikke omvendt. Det gør vi bl.a. ved at skabe mindre børnegrupper som er tilpasset barnet, at tilbyde aktiviteter som vi ved har interesse for barnet, at den voksne deltager i legen, at den voksne har øje for barnets ressourcer og styrker, så barnet har den bedste mulighed for at kunne indgå i et socialt fællesskab på egne vilkår. Derudover skal den voksne være ved barnet, så vi kan støtte op om barnets udvikling, trivsel og dannelse.

Eksempler på ovenstående:

Eksempel fra vuggestuen:

Trine har gået i vuggestuen i knapt seks måneder, da hun pludselig begynder at blive meget ked af at være der. Forældrene giver løbende udtryk for at de er bekymrede for Trine, da hun jo ikke har været ked af det siden sin tilvænning seks måneder forinden. Vi fortæller, at vi oplever at Trine også oftere og hurtigere end tidligere bliver ked af det. Vi indkalder forældrene til en samtale uden Trine, hvor vi fortæller hvilke tiltag vi vil igangsætte for deres datter over den kommende periode. Vi vil sørge for at hun igen får en fast voksen, som vil fungere som en primær voksen. Det vil altså den kommende tid som udgangspunkt være den samme voksen som varetager alle Trines behov gennem dagen. Vi aftaler yderligere, at forældrene skal skrive på Aula, hvordan natten og morgenen har været, sådan at vi har alt information for at kunne varetage Trines trivsel.

Efter nogle måneder med de nye tiltag begynder Trine selv at søge andre voksne på stuen og forældrene oplever også en Trine der igen er i trivsel hjemme.

Eksempel fra børnehaven:

Kristian har det svært på stuen. Særligt de sociale relationer er udfordrende for ham, hvor han i mange tilfælde kommer til at være for voldsom over for sine kammerater. Vi har gennem længere tid har dialog med forældrene om Kristians trivsel og om de tiltag vi har haft sat i gang. Efter en længere periode oplever vi ikke, at de tiltag vi igangsætter er holdbare. Kristian responderer kortvarigt på vores tiltag, men det fungerer bedst når Kristian har en voksen ved sin side hele tiden. Vi har derfor en samtale med forældrene, hvor vi fortæller om vores oplevelser og at vi ønsker at starte et samarbejde op med PPR for at få nyde ideer og redskaber til, hvordan vi kan støtte Kristian videre. Efter møde med PPR, hvor forældrene efterfølgende også har været til møde for at få information, tildes vi ressource timer til Kristian. Vi får en ekstra ressource, så vi i højere grad kan tilgodese Kristians behov gennem dagen. Vi oplever at Kristian nemmere kan indgå i relationer med sine jævnaldrende, og at disse i højere grad indbyder ham til leg, da den voksne kan hjælpe Kristian når det bliver svært. Vores samarbejde med forældre og PPR resulterer i at Kristian også i skolen får den støtte og hjælp han har behov for.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

I Rishøjens børnehus har vi et tæt samarbejde med skole og SFO som børnene skal videre til. Vi arbejder med brobygning, hvor der er mulighed for besøg på SFO'erne i marts måned. Dette gør vi stor brug af, da vi oplever, at børnene bliver bevidste om de nye rammer, og får kendskab til nye børn og voksne i en blid overgang. Hvert år kommer der en SFO leder, som holder møde med de kommende forældre og forældrene har mulighed for at stille spørgsmål til deres børns fremtidige skole og SFO. Når de starter i SFO på Kirstinedalsskolen, følger der en voksen med fra Rishøjens børnehus i to timer de første to dage. På den måde er der en tryk voksen, når barnets møder ind i sfoen.

I Rishøjens børnehus er de kommende skolebørn med i vores førskolegruppe. Gruppen løber fra 1. september til 31. marts året efter.

Vi er bevidste om, at det at være en førskolegruppe, ikke kun handler om forberedelse til det nye, men i særdeleshed også handler om en afslutning på noget kendt. Vi afholder derfor en stor fest for skolebørnene når de stopper i børnehaven.

Eksempler på ovenstående:

Eksempel fra førskolegruppen:

I førskolegruppen læses der om grisen Leopold. I hver bog oplever Leopold en ny følelse som ond, forelsket, misundelig mv. Til hver følelse er der sange og remser som den voksne i gruppen leger med børnene. Efter hver bog snakkes der om følelserne, og hvilke følelser børnene hver især sidder med.

Efter alle bøgerne er gennemgået laver børnene deres egen fortælling om Leopold. Den voksne digter, sammen med børnene, historien og når den er færdig, laver børnene illustrationer hertil. Hvert barn får en færdigproduceret bog med hjem.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Rishøjens børnehus gør vi stor brug af vores lokalsamfund. Vi ønsker at give børnene en læring om deres lokalsamfund, at integrere det som læringsrum for barnets udvikling, trivsel og dannelse.

I nærområdet gør vi brug af de forskellige legepladser. Umiddelbart bag ved Rishøjens børnehus ligger der et område med en masse gamle æbletræer. Her tager vi på tur i efteråret og samler æbler, som vi efterfølgende laver mad af. Vi ønsker at børnene får en viden om de ressourcer lokalområdet byder.

Vi gør brug af lokalsamfundets lokaler, og bruger meget Kirstinedalsskolen som er vores naboskole. Vi har årlige ture til Køge springhal for vores vuggestue og før-skolegruppe; springhallen kan stille motoriske redskaber til rådighed som vi ikke har i institutionen.

Hvert år ved juletid er vi i kirke, hvor der holdes en lille julegudstjeneste. Børnene er med til at pynte kirkens juletræ. Vi opfordrer forældrene til at tage i kirken og se børnenes pynt, for at skabe en samhørighed mellem hjem, lokalsamfund og institution.

Derudover har vi samarbejde med naturskolen, klatring på skolen, ture ud til Åsen, fodboldklubben, spejderne. Vi får gerne besøg af en brandbil en gang om året, derudover har vi et tæt samarbejde med de 3 omkringliggende dagtilbud, hvor vi bl.a. afholder mini-ol en gang om året.

Biblioteket kommer og laver læseleg med børnene, her inddrager de rekvisitter der passer til bøgerne.

Eksempler på ovenstående:

Eksempel fra vuggestuen:

Børnene har fået overtøj på og vi er klar til at gå på tur. Vi har en gruppe af de ældste vuggestuebørn med og vi skal besøge den lokale BMX bane som ligger tæt på institutionen. Vi har taget klapvogne med hvis nogle pludselig bliver for trætte til turen.

På BMX-banen løber børnene afsted. Der er mange gode bakker og udfordringer for kroppen. De voksne løber og går med rundt på banen og der laves små konkurrencer som er tilpasset efter børnenes udviklingszone.

Eksempel fra børnehaven:

Stuen skal på tur til æbleplantagen. Til vores morgensamling taler vi om hvad vi skal på vores tur, om maden fra jord til bord og hvad der efterfølgende skal ske med de æbler vi finder. Alle børn går to og to på række, og vi har pakket en kurv til æblerne, som vi skal over at plukke.

Da vi kommer over til plantagen, opdager vi, at vi er lidt sent på sæsonen, så der er ikke så mange æbler tilbage på træerne. Børnene kæmper og forsøger at nå dem ved at ryste eller kravle i træerne. Det lykkes et par gange at ryste nogle stykker ned, men der ligger heldigvis en del nedfaldsfrugt. Vi forklarer børnene at de skal kigge godt efter om der er huller og orm i æblerne fra jorden inden de lægger dem i kurven. Børnene tager det meget seriøst og vi finder en stor portion.

Hjemme i institutionen skærer vi nogle forskellige æbler ud til frokost som vi kan smage. Vi har dialog med børnene om størrelserne, farverne og de forskellige smage æblerne har. Dagen efter laver vi æblemos af de sidste æbler som vi spiser til vores eftermiddagsmad.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Rishøjens børnehus observerer vi børnenes ageren og leg for at kunne tage hensyn til det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. Vi er opmærksomme på børnenes følelser, både de talte men også de følelser børnene udviser nonverbalt. Det er vigtigt for os, at alle børn trives i det børnemiljø de begår sig i sådan, at de har de bedste forudsætninger for læring og udvikling.

Alle stuer arbejder med små legezoner som tydeligt viser, hvad børnene kan i den pågældende zone. Vi er bevidste om, at det ikke altid er den leg der tilbydes i læringsmiljøet som leges, men det vigtigste for os er, at det inspirerer til fantasi og leg og udvikling hos børnene. Det er vigtigt for os, at der i det fysiske og æstetiske børnemiljø er plads til både fysisk udfoldelse, stillesiddende aktiviteter og mulighed for rolige omgivelser. Derudover bruger vi vores fællesrum, så det både fungerer til vores morgenstund med morgenmad og ro, men samtidig kan tilbyde motorisk udfoldelse i løbet af dagen. Vi lytter til børnenes ønsker og ideer når vi skal indrette legezonerne. De har medbestemmelse i forhold til legetøj, og vi tror på, at dette er med til at skabe glæde blandt børnene og derved bedre forudsætninger for udvikling, trivsel og dannelse. Vi oplever at stuerne er små til vores børnegrupper, og vi arbejder derfor med børnene i små fællesskaber, og gør derfor brug af vores udeareal, gange, rum og fællesrum for at skabe gode og optimale fysiske rammer for børnene.

Vi arbejder i mindre fællesskaber for at minimere støjniveauet som kan være højt indendørs. Vi taler med børnene om, hvilke lege der egner sig bedre uden døre hvor der er mere luft og højere til loftet. Vi har et fokus på belysning i børnehaven, som vi håber på at kunne optimere. Vi opfordrer børnene til at rydde op så der er nemt tilgængeligt. Derudover sørger vi for, at det oftest er små grupper børn sådan, at der er ro og tid til fordybelse i at øve sig i påklædning.

Vi arbejder på løbende at forbedre vores fysiske børnemiljø ved at observere børnene og deres ageren. Hvordan reagerer de i de læringsmiljøer vi tilbyder, og hvordan kan vi eventuelt strukturere disse anderledes, sådan at vi oplever at alle børn trives i vores daginstitution. I Rishøjens børnehus mødes børnene med respekt, engagement, nærhed og omsorg fra de voksne. Børnene har brug for at have en tryk ramme i institutionen for at kunne udvikle sig inden for de seks læreplanstemaer. I personalegruppen er vi bevidste om intern dialog og selvrefleksion for hele tiden at kunne forbedre vores praksis. Vi hjælper hinanden på tværs af huset sådan, at man får nye input til forbedring af børnemiljøet. Vi er bevidste om, at vi er en aktiv medspiller i udviklingen af det psykiske børnemiljø, og det er derfor vigtigt for os at børnene oplever positivitet, en god tone, humor og omsorg blandt de voksne. Vi ser os selv som de gode rollemodeller og bruger os selv i medskabelsen af det gode psykiske børnemiljø. I børnegruppen arbejder vi med Fri for Mobberi. Vi ser en stor værdi i at børnene lærer at behandle hinanden med gensidig respekt. Vi ønsker at børnene lærer at alle er gode nok til trods for forskelligheder og at vi skaber en samhørighed i børnegruppen. Samhørighed rykker ved toleranceevnen sådan at børnene kan rumme andre mennesker og deres forskelligheder.

Eksempler på ovenstående:

Eksempel fra vuggestuen:

For at minimere støjniveau for børnene har vi valgt at dele os op i mindre fællesskaber i løbet af dagen. Vi gør brug af institutionens lokaler både inde og ude, så vi har mulighed for at skabe ro til fordybelse og leg uden afbrydelser. Det kan være frustrerende at være stor og blive afbrudt af de yngste som endnu er i gang med at lære at dele legetøj og at vise hensyn til andres leg.

Vi oplever at børnene er mere rolige i deres adfærd, når vi arbejder på denne måde.

Eksempel fra børnehaven:

På stuen har vi indrettet et lille køkken med vask, ovn og køleskab. Vi har kombineret det med en bod og en masse legemad. Børnene var med til at samle nogle af møblerne, og valgte hvilke noget legemad vi skulle pakke ud. Vi oplever at børnene leger på tværs af alder, og deres leg er længerevarende da læringsmiljøet her er tydeligt. Samtidig fordrer det fantasi og videreudvikling da der også er en bod, og dukketilbehør til rådighed.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I Rishøjens børnehus møder børnene medarbejdere der er respektfulde. Børnene møder voksne der passer på dem, de mødes bl.a. med glæde, omsorg, anerkendelse, smil, interesse og engagement. Vi gør det fordi vi brænder for vores arbejde med børnene, men vi gør det også, fordi vi ved det er vigtigt for barnets udvikling af selvværd og selvtillid at føle sig værdifuld.

Børnene i Rishøjens børnehus skal føle sig som aktive med-skabere af deres børneliv. Det gør vi, ved at anerkende og høre børnenes behov. Vi accepterer hvis barnet har behov for ro, eller omvendt brug for at bruge sin krop. Barnet møder anerkendende voksne når de bliver frustrerede. Det kan være frustrationer over, at påklædning driller, tabet af et stykke legetøj eller en ven der ikke vil lege. Uanset årsag, møder børnene i Rishøjens børnehus voksne der rummer frustrationen og har øje for den læring der ligger i disse. De

lærer her bl.a. udholdenhed og gåpåmod så længe de har en voksen der viser dem vejen og rummer dem der hvor de er.

Børnene skal opleve at de hører til i et værdifuldt fællesskab; det gør vi bl.a. ved at introducere små fællesskaber, hvor børnene inviteres til leg med nye venner på tværs af køn, alder og kultur. Gennem dagen søger børnene selv deres venner, og vælger her hvem de vil lege og interagere med. Det er vigtigt for os at børnene selv bestemmer, om de vil observere eller deltage i legen med de andre børn, det er dog vigtigt her at vi har øje for, om barnet trives med det valg de har taget.

Vi stræber efter at børnene i Rishøjens børnehus får følelsen af at de er gode nok som de er. Vi er meget bevidste om at det starter, allerede når barnet kommer ind ad døren om morgenen med deres forældre. Vi prioriterer derfor tiden til at tage godt imod hvert enkelt barn, så vi skaber rammen for dagen allerede her. Gennem hele dagen er det vigtigt for os at møde barnet respektfuldt, dette er både i den daglige dialog, i situationer hvor barnet er frustreret og i de vokseninitierede aktiviteter. Det er vigtigt at opbygge tryghed mellem barnet og os, for at barnet føler at det indgår i en relation til en betydningsfuld anden og kan udvikle engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber.

Børnene i Rishøjens børnehus har mulighed for at udfolde sig og eksperimentere gennem dagen. Dette gør vi f.eks. på vores legeplads, hvor der er rig mulighed for at øve sig i bl.a. kropslig udfoldelse. Vi guider og støtter barnet, og arbejder ud fra at irttesættelse ikke er vejen frem. Vi opildner og motiverer barnet til at engagere sig i sig selv og sine venner. Vi støtter børnene i de sociale sammenhænge, og vi prioriterer at være ved børnene, selvom vores position måske er ved siden af og ikke aktivt deltagende i legen. Børnene skal vide at de har en voksen støtte, hvis de har brug for det for at komme videre i legen eller komme godt ud af en konflikt.

Eksempler på ovenstående:

Eksempel fra vuggestuen:

Om morgenen er Stine på stuen med 5 børn. Det er tidligt og det er i stunden hvor mange børn afleveres af deres forældre. Mikkel kommer sammen med sin far. Stine kigger med det samme op i et stort smil og siger: "Godmorgen Mikkel, hvor er det dejligt at se dig i dag". Mikkel kigger på sin far, som smiler til ham og siger: "er du klar Mikkel?". Mikkel siger ja, giver hans far et kram og løber Stine i armene. Stine vinker til Mikkel og far sammen med Mikkel.

Stine sidder med Mikkel og giver ham et stort kram igen, imens hun siger: "dejligt du kom, hvad har du lyst til at lege med?". Mikkel peger på klodserne. Stine siger: "god ide, henter du dem til os". Mikkel går hen efter dem og sætter sig ved Stine, hvorefter de begynder at bygge et stort tårn sammen.

Eksempel fra børnehaven:

Grethe er på legepladsen i middagsstunden. Nogle piger er på vores klatrestativ og Agnes (5,7 år) sidder langt oppe og sidder på kanten af stativet. Grethe henvender sig til hende: "Agnes, vil du gerne prøve brandstangen?". Agnes kigger ned på den og over på Grethe og nikker lidt stille indtil hun siger: "men jeg tør ikke". Grethe kan godt se, at hun ser nervøs ud: "hvad hvis jeg holder dig, så du ved, at du ikke falder ned?". Agnes er ikke helt sikker og siger "Men jeg tror altså bare, at jeg falder ned". Grethe siger: "Agnes jeg skal nok holde dig, jeg lover, at jeg ikke taber dig og jeg tror på, at du godt kan det her!". Agnes nikker og Grethe støtter hende. Grethe holder tæt på hende for at vise Agnes, at hun kan stole på hende. Agnes kravler forsigtigt ud på brandstangen og får godt fast og kurer sig ned af den. Agnes udbryder: "JEG KUNNE GODT!". Grethe smiler bekræftende: "ja du kunne, du var modig, nu har du lært det". Agnes løber afsted, kom Karoline (hendes veninde), "se lige hvad jeg kan". Agnes prøver igen og skal have støtte et par gange mere indtil hun selv kan. Karoline vil pludselig også prøve og får hjælp fra Grethe ind til hun også kan og får succes.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

I Rishøjens børnehus er vi bevidste om, at social udvikling foregår hele dagen. Det er både i de vokseninitierede aktiviteter og i børnene selvigangsatte lege. Det er i de sociale sammenhænge at børnenes personlighed og følelsesliv udvikles.

Børnene har et stort potentiale for at lege. Vi har fokus på at nogle børn har været i udsatte positioner helt fra spæd og ikke har lært at lege og indgå i sociale relationer; og at andre børn kan have kortere perioder i udsatte positioner som kan have indflydelse på, hvordan de indgår i relationer. Legen kan for de børn være voldsomt grænseoverskridende og ikke læringsgivende, da den vil være fyldt med angst. I de tilfælde hvor vi oplever at barnet har udfordringer i legen og samværet indgår den voksne i en asymmetrisk relation til barnet. Den voksne bliver den styrende og guidende så barnet kan lære at indgå i symmetriske relationer med sine venner. Vi er opmærksomme på at legen skal være et trygt socialt miljø, hvor børnene kan øve sig og afprøve sig selv i forskellige sociale sammenhænge.

I Rishøjens børnehus er det vigtigt at børnene har synlige voksne. Den voksne skal ikke altid indgå i en asymmetrisk relation, men også positionere sig selv ved siden af legen. For at vi kan guide og støtte den sociale relation er det vigtigt at vi kender den leg børnene er i gang med. Vi kan guide i forhold til regler og rammer for legen, hvor mange der kan være med i legen og hvilke roller der er. Det kan både være i den planlagte leg og i børnenes egne igangsatte lege. Til tider kan der være brug for en voksen til at oversætte, hvad det ene barn mener og ønsker for legen, imens den voksne skal guide i forståelse og accept af dette hos det andet barn. Vi er bevidste om, at børnene skal have plads og rum til selv at forsøge sig i dialogen og en eventuel konflikthåndtering, for at kunne danne sig egne erfaringer.

Vi arbejder med at danne trygge relationer både børnene imellem, men også mellem børnene og de voksne, så børnenes udviklingspotentialer kan komme til udtryk. Vi har øje for børnenes følelser og deres baggrund. Vi har et fokus på de følelser som børnene kommunikerer nonverbalt. Det er vigtigt for os at tage hånd om den følelse et barn kan stå med, hvis denne f.eks. afvises i leg eller ikke føler at har indflydelse på den igangværende leg. I Rishøjens børnehus er det okay at børnene siger nej til, at en kan være med i legen, og derfor er det essentielt at vi er gode til at gribe det barn der vil føle afvisningen. Afvisninger i sociale relationer er ikke skadende, hvis børnenes følelsesmæssige udfald håndteres af den voksne som tager sig tid til at lytte, være nærværende og omsorgsfuld. Når vi håndterer det på denne måde, kan afvisningen føre til fantasi og nye ideer for barnet. Vi er opmærksomme på om det er det samme barn der modtager en afvisning, og hvis dette er tilfældet, igangsætter vi en særlig indsats. Det kan f.eks. være ved at vi sætter fokus på barnets ressourcer, og igangsætter lege herudfra, hvor vi inviterer andre med. På den måde kan vi skabe sociale succes historier for barnet.

Vi arbejder i de sociale relationer med rummelighed og læringen om, at vi alle er forskellige og gode nok til trods for forskelligheder for at støtte op om den demokratiske dannelse. Det gør vi ved at støtte børnene i deres egne meninger, og at have et fokus på at børnene skal mestre balancen mellem at varetage egne behov og respektere andres. Det gør vi bl.a. ved at møde børnene som ligeværdige i relationen, så de kan mærke at netop de har betydning for fællesskabet. I Rishøjens børnehus skal børnene møde voksne der er glade, inspirerende, imødekommende og respektfulde i relationen. Det er vigtigt for os at den voksne er rollemodel for den gode relation, så børnene har de bedste forudsætninger for at blive selvstændige og empatiske individer.

Vi har indenfor indrettet små miljøer der indbyder til leg og ideer til denne. På vores legeplads har vi mulighed for at danne små zoner alt efter hvad børnene ønsker at lege.

Eksempler på ovenstående:

Eksempel fra vuggestuen:

På stuen er der to drenge der kører biler på et tæppe. De sidder lidt skråt for hinanden, så de leger ikke sammen. Den ene dreng, Morten (2,2 år), begynder at skubbe sin bil afsted for at se hvor langt den kan komme. Han henter den igen, sætter sig på tæppet og skyder den afsted igen. Han griner og gør det flere gange. Den anden dreng, Silas (1,11 år), vender sig og kigger på Mortens leg. Silas sætter sig ved siden af Morten og skyder sin bil afsted, inden Morten sender sin lige efter. De kigger på hinanden og griner højt. De rejser sig og løber afsted efter deres biler for at vende tilbage til tæppet og gentage succesen flere gange.

Eksempel fra børnehaven:

I børnehaven er der fire piger (mellem 4,5-5 år) der normalt leger sammen. De er ligeværdige og gode til at byde ind i legene de har sammen. I dag er der kun tre af pigerne, og Maja henvender sig til den voksne og

siger, at hun ikke må være med i Agnes og Frejas leg. Sammen med den voksne går Maja hen til Agnes og Freja. Den voksne spørger ind til om Maja kan være med i legen, men Agnes og Freja forklarer at de lige nu godt vil lege lidt bare de to, men senere godt vil have Maja med. Maja bliver tydeligt ked af det, og den voksne tager hendes hånd. De sætter sig sammen, og den voksne trøster Maja og siger: "det var da også ærgerligt du ikke kunne være med lige nu, du blev ked af det.", Maja nikker og græder. Den voksne bliver i situationen og lader Maja græde færdig hos hende. Da den voksne hører at Majas gråd stilner af, spørger hun: "Er du stadig ked af det Maja?", Maja er endnu ked af det, så den voksne spørger om Maja har lyst til at lege med hende. Maja vil gerne lege, og den voksne lader Maja vælge lege. De finder på at bygge et højt tårn med legoklodser og udvikler legen til at det er tårnet i zoologisk have. Da legen er godt i gang, spørger den voksne endnu engang: "Maja, er du okay igen?". Den voksne observerer Majas kropssprog, imens Maja siger "ja", og konkluderer at Maja er okay. Det ender med at Agne og Freja kommer til Maja efter en lille halv time og spørger om hun igen vil være med i legen.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Børns sprogtilegnelse og kommunikative strategier dannes i relationer der emmer af omsorg, nærvær og interesse. I Rishøjens børnehus tager vi os tid til at samtale med børnene om de emner der interesserer dem. Når vi deltager i samtale og leg med børnene, inspirerer vi og indgyder børnene mod til, i vuggestuen at prøve nye lyde og ord og i børnehaven at forsøge sig med nye ord og sætningssammensætninger. Vi prioriterer at spise og lave aktiviteter i mindre grupper, da vi ved, at en god kommunikation og sprogtilegnelse kræver tid, opmærksomhed og indlevelse fra den voksnes side.

I Rishøjens børnehus har vi sprog og kommunikativ tilegnelse i fokus hele dagen. Vi prioriterer den gode dialog med børnene i alle de fora de indtræder i, om det er rutiner, børnenes egen leg eller vokseninitierede lege. Børnene skal møde voksne der er vekslende i deres sprog, så børnene får præsenteret et bredt ordforråd. Vi har øje for detaljerne i det vi taler om, så vi kan udvide børnenes begrebsverden. Vi er bevidste om at kommunikation er en dialog, hvor der skal være plads til begge parter, ved at skifte mellem at tale og lytte. Børnene skal turde ytre sig, da sproglig og kommunikativ læring er en vigtig del af en demokratisk dannelse. Det har vi bl.a. fokus på til vores morgensamlinger, hvor der skiftes på tur til at fortælle om en oplevelse; her har de andre børn mulighed for at spørge ind til barnets fortælling. Den voksne er aktivt deltagende i dialogen og sætter rammen for denne, opfordrer til spørgsmål, spørger selv interesseret ind til barnets fortælling. Barnet skal føle at det sproglige input har værdi i børnegruppen, og skal føle sig som en del af det sociale fællesskab og vil se sig selv som bidragydende.

I vuggestuen er vi særligt opmærksomme på at sætte ord på børnenes handlinger, intentioner og følelser, det gør vi f.eks. ved at sige: ”du vil gerne have mere mælk”, ”du har fundet en ko, den siger muhh”, ”nå det kunne du ikke lide”. Når vi synger og laver rim og remser, bruger vi konkrete og fagter så ordene understøttes visuelt og danner meningen. Sang, rim og remser er med til at give børnene en forståelse for lydord, og

understøttet barnets læring om sprogets rytme. Når børnene får læst historie, er det ikke blot en højtlesning, men en samtale med børnene om bogen, så de får en forståelse for indholdet og ordenes betydning. På alle stuer har børnene mulighed for selv at tage en bog og sidde med, og tage papir og farveblyanter så de kan eksperimentere med billede- og skriftsprog. Når vi udstiller børnenes kreationer, understøtter vi det med skrift og navn, så de introduceres til skriftsproget på deres niveau. Vi understøtter de børn der ønsker at forsøge sig med at skrive noget selv. Vi bruger vores nærmiljø til at understøtte den sproglige udvikling, da vi ved der er værdi i at koble ord til konkrete. Det kan f.eks. være en tur til havet hvor vi mærker vandet og vinden. I 2021 implementerer vi brugen af baby tegn for at understøtte det talte sprog.

Da vi ved hvor vigtig en rolle sprog og kommunikation spiller for den sociale relation, har vi et fokus på børn med sproglige vanskeligheder; her tænkes der særligt ordforråd og sprogforståelse. Vi har i Rishøjens børnehus oprettet et rum med fokus på sproglige aktiviteter. Vi går fra med en gruppe børn en gang om ugen, hvor der er særlig fokus på den udfordring de har. Legen er i fokus i gruppen, da vi er bevidste om at børn i leg tør prøve mere.

Eksempler på ovenstående:

Eksempel fra vuggestuen:

Børnene sidder ved bordet i deres grupper, der er fire børn i hver gruppe og Tenna kommer ind med maden til frokost. Tenna stiller maden på bordet og børnene peger ivrigt på det hele. Nogle siger selv hvad det er, imens andre ikke har verbalt sprog endnu. Tenna bekræfter børnene, og gentager hvad det er de skal have serveret til frokost sådan at børnene hører ordene. Tenna sender maden rundt så børnene kan øse op på deres tallerkner. Imens de øser op, sætter Tenna ord på hvad de tager op og hvad de sender videre til vennerne. De børn der kan, gentager de sætninger Tenna siger, og siger det på sigt uden opfordring. Tenna er bevidst om at der skal tales meget og at hun er den sproggivende faktor ved frokosten. Tenna sætter ord på alt hvad det er hun gør, som f.eks.: nu skærer jeg din kartoffel, du har taget mange ærter, her er din ske og nu øser du vand i kanden. Tenna er sig bevidst om at gøre børnene aktivt deltagende i samtalen, og derfor giver hun børnene valgmuligheder under frokosten som f.eks.: vil du have kartofler eller frikadeller? Børnene svarer verbalt eller nonverbalt. Tenna fortæller hvad de skal efterfølgende, og samtaler med børnene om de aktiviteter de har lavet gennem dagen.

Eksempel fra børnehaven:

Malene arbejder med en lille gruppe børn. Malene finder en sprogkasse frem hvori der er en kagedame og "Slik" og "Lys". Der er i denne sproglig fokus på S-lyden som første og sidste bogstav. I gruppen er der børn som har udfordringer med at udtale lyden S.

Malene sidder ved bordet med børnene, og der er en løs snak om hvad der mon gemmer sig nede i kassen. Børnene kommer med mange forslag, og Malene møder dem i deres ideer, og siger: "Skal vi åbne kassen og

se hvad der er i?", børnene siger samstemmigt "JA!". Malene åbner kassen og snakker om de ting der er deri. Legen bliver nu mere voksenstyret. Malene spørger Mark: "vil du have lys eller slik?", og Mark siger hvad det er han gerne vil have. Malene sørger for at alle skifter roller løbende. Da legen er færdig og der skal ryddes op har Malene fokus på sætningslængde, hukommelse og mængde forståelse ved at sige: "Mark, giv mig 2 lys og 1 stykke slik".

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

I Rishøjens børnehus har vi legepladser i både vuggestuen og børnehaven som vi gør stor brug af. Det gør vi, fordi vi ved at der er større muligheder for at udfolde sig fysisk. Vi har bl.a. små og store bakker, et klatrestativ med forskellige sværhedsgrader, hvor særligt balancesansen udfordres, sandkasser og plantekasser med mudder, hvor man kan grave og udforske og bruge sin føle og synssans. Vi ved, at det tager tid at øve sig for at lære sin kropsformåen og at turde udfordre sig selv. Vi bruger derfor meget tid ude, sådan at børnene bliver præsenteret for de samme muligheder i længere tid ad gangen. Vi er bevidste om den sociale faktor i at få nye ideer ved at spejle sig i andre, og de voksne er derfor aktivt deltagende på legepladsen hvor vi opfordre til forsøg med støtte hvis det er nødvendigt. På legepladsen er der større muligheder for at udfolde sig i risikofyldt leg. De voksne skaber trygge og forsvarlige rammer for kropslig udfoldelse, og vi viser, at vi tror på det enkelte barns lyst og vilje til at forsøge og lykkes.

Vi er bevidste om at brugen af muskel-led sansen skaber ro i kroppen, så børnene har bedre forudsætninger for at deltage i de stillesiddende rutiner og aktiviteter. Vi sidder f.eks. stille når vi spiser, hvor smags- høre- og lugtesans er i højsæde. Vi snakker med børnene om den mad vi får serveret, om hvad de kan lugte og se, og særligt i vuggestuen bruger børnene deres følesans ved måltidet. For alle gælder det at det er op til barnet om der smages og hvor meget der spises for at få en læring om sult, mæthedsfølelsen og medbestemmelse. Vi er opmærksomme på at nogle børn har mere kropslig uro end andre, og vi forsøger her forskellige muligheder for det enkelte barn. Det kan f.eks. være at sidde på en kuglepude, drejestol eller bold. Til samling har børn forskellige behov og forudsætninger for læring. I Rishøjens børnehus er det derfor

okay ikke kun at sidde på sin numse til samling, men f.eks. at sidde på knæ eller ligge ned, så man kan deltage i sociale fællesskaber.

Vores legeplads inviterer til vilde kropslige lege, som at løbe op og ned ad bakker, slåskampe, hoppen i vandpytter, cykle og flytte store grene; men inviterer også til stille kropslig udfoldelse så som at bygge i sandkasse, bruge naturens redskaber til kreativ udfoldelse, at kigge på himlen og mærke vindens sus.

Indenfor har vi i vuggestuen og børnehaven skamler og stole som børnene selv øver sig i at kravle op på. Vi opfordrer børnene til at være selvhjulpne, hvilket bl.a. har fokus på finmotorik og hænger sammen med alsidig personlig udvikling. Der er en stor læring i at mestre tingene selv. Børnene øver sig bl.a. i at mestre påklædning. Til måltiderne øser børnene selv vand op fra små kander, og tager mad på deres tallerkner; der lægges bestik ved tallerknerne så de kan øve sig, og de drikker selv af kop. Børnene udvikler selvtilid og selvværd, når de øver sig, fejler, bliver frustrerede og sejre. Det er særligt når børnene bliver frustrerede over at tingene driller, at læringen er i højsæde. Det er her børnene udvikler selvstændighed, når vi voksne er ved siden af til at holde fokusset på læringen i aktiviteten. Når vi gør dette, skaber vi forudsætninger for at lære af sine fejl, og derved overkomme udfordringen næste gang. Det er gennem frustrationer, at børnene lærer udholdenhed som de kan generere videre til andre situationer. Ved at børnene oplever at kunne selv, får de en succesoplevelse og en følelse af at kunne selv. .

Eksempler på ovenstående:

Eksempel fra vuggestuen:

Vi er ude i fællesrummet og skal lave rytmik. Der er to voksne og otte børn. Vi sidder først på måtten, og fortæller, at vi skal lave en motorikbane. Alle tingene ligger fremme og børnene skal selv være med til at konstruere banen. Der bliver flyttet og bygget af alle børn som viser et stort engagement i projektet. Indimellem øver børnene sig i at gå på line, hoppe ned kravle under og over, alt imens de flytter rundt på redskaberne. Der er en stemning af glæde og grin.

Eksempel fra børnehaven:

Vi har taget musik ud på børnehavens legeplads, vi skal i gang med krop og bevægelse. De børn der har lyst til at deltage, kommer hen til vores store afspiller. Der bliver sat musik på der fordre til fagte- og bevægelses lege og den voksne starter med at være den styrende i legen. Efterhånden er det børnene der fortæller hvilke sanglege vi skal lave som er indbegrebet af bevægelse. Der er en god stemning og flere børn kommer til.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

I Rishøjens børnehus ser vi naturen som en vigtig del af dannelsesprocessen. Vi tror på, at hvis børnene får et naturligt kendskab til naturen, vil der dannes et ejerskab til denne og på sigt motivere til bæredygtighed. Vores tanke om bæredygtighed er både i form af genbrug, men også vores egen rolle og indvirkning på naturen. Vi lærer børnene at passe på naturen og have respekt for denne. Vi giver børnene en læring om hvordan man behandler de dyr, de helt naturligt finder i naturen og vil holde. Vi tænker også over det indendørs, hvor vi ønsker at børnene lærer at slukke lyset efter sig, og at man f.eks. kan udnytte sit tegnepapir på flere måder end blot en masseproduktion.

Vores tilgang er generelt at være nysgerrige og undrende sammen med børnene. Det er vigtigt for os at børnene i Rishøjens børnehus møder engagerede voksne, der fordrer til science og udeliv og støtter op om børnenes naturlige interesse og glæde ved naturen. De møder voksne der er eksperimenterende og griber deres ideer, så de kan videre udvikles både i samspil med venner og i samspil med voksne.

I Rishøjens børnehus skal man opleve voksne der er engagerede og indlevende i børnenes leg og interesse i naturen. Vi har et særligt fokus på børn i udsatte positioner, og vi er opmærksomme på, at vi nogle gange også skal stå ved siden af, så børnenes egen fantasi får lov til at udfolde sig med naturens muligheder. Vi bruger naturen som legerum hvor fantasi og innovation er i højsæde. Naturens materialer kan omformes til alt, da det ikke har en forudbestemt funktion som præfabrikeret legetøj, den innovative evne støttes derfor særligt i dettes forum; naturen kan give liv til nye lege på tværs af alder, køn og baggrund.

Udelivet giver rum for pauser og refleksion, men giver også mulighed for vilde og farlige lege. Der er højt til loftet og masser af plads, og børnene kan derfor udfolde sig på anden vis end indenfor. I Rishøjens

børnehus er alle børn derfor også ude mindst en gang om dagen. Vi gør stor brug af vores legeplads som er et trygt og kendt uderum for børnene. Vi ligger i skønne omgivelser tæt på havet, hvor vi nogle gange tager til med mindre grupper af børn, og vi gør stor brug af vores nærmiljø, hvor vi prøver kræfter med nye bakker og gåture hvor vi observerer årstidens særpræg.

Eksempler på ovenstående:

Eksempel fra vuggestuen:

I vuggestue skal vi lave mad på bålet sammen med børnene. Vi har sat stole rundt om bålet som afskærmning, så børnene ikke kan komme til skade. De børn der vil, sidder ved bordene og skærer grøntsager, undervejs bliver der opfordret til, fra de voksne, at smage på de ting de skærer ud. Børnene er meget madmødige og smager på det hele. Vi italesætter overfor børnene at de er i gang med at skærer grønt til vennerne. Der er en god og tryk stemning rundt om bordene. Nogen børn vælger at gå fra, for derefter at komme tilbage, og skære videre, når de er færdige med at lege i sandkassen eller kører på scooter.

Eksempel fra børnehaven:

Signe (voksen) finder en morgen en puppe på parkeringspladsen ind til institutionen. Hun tager den med ind i børnehaven og viser den til børnene. Signe finder et glasskab hvor hun sammen med børnene placerer pubben. De går efterfølgende ud på legepladsen for at finde blade og grene som de kan ligge ved pubben. Signe og børnene snakker dagligt om pubben og kigger til den for at se om den udvikler sig til en larve. En dag de kommer til glasskabet, er larven klækket. Børnene er med til at sætte den ud i naturen. De tager billeder af den som de hænger op, og snakker om efterfølgende.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I Rishøjens børnehus er vi bevidste om at vi alle, børn og voksne, er kulturbærere. Alle kommer med hver deres kultur hjemmefra og bidrager derved til kulturen i institutionen som er i varig udvikling.

Vi er opmærksomme på at individet udvikler sig i samspil med andre og det er i dette samspil vi får læring om sig selv og om andre. Det er i samspillet med andre, at børnene udvikler en demokratisk dannelse, og vi har derfor for øje i vokseninitierede kulturelle aktiviteter at børnene har medbestemmelse. Det er vigtigt for os når vi sætter en ramme, at det kun er rammen vi er herre over, og at børnene bestemmer det endelige resultat og produkt. Vi vil godt lære børnene at uanset køn, baggrund eller alder, så er deres produkter vigtige. Vi arbejder ud fra at det er modigt at turde fejle, og at fejl kan bruges konstruktivt og innovativt i forhold til at videreudvikle sig. Vi har øje for, at alle kulturer er forskellige og vores mål er at børnene lærer en rummelighed overfor sig selv og andres kulturelle baggrund.

Børnene i Rishøjens børnehus møder mange æstetiske indtryk gennem dagen. Børn har en naturlig nysgerrighed og de sanser og smager på livet. Det er både i form af de ting vi udstiller, maden vi spiser, hvordan vi indretter os, indtryk med sang og musik og litteratur. Vi arbejder med at introducere musik og sang fra forskellige kulturer og vi ønsker at vi fremadrettet får et større samarbejde med forældrene i denne henseende. Det kunne f.eks. være forældre kan særlige danse eller har nationaldragter der kan vises frem til børnene.

Vi har netop lavet legemiljø til kreativ udfoldelse, men det er vigtigt for os at børnene har mulighed for at udtrykke sig æstetisk gennem hele dagen hvis lysten er der. Det er gennem de æstetiske udtryk, at børnene opnår en æstetisk læring. De kan bearbejde de indtryk de får i deres liv gennem udtryk. Vi har et

fokus på at samtale med børnene om deres udtryk, sådan at de opnår den æstetiske læring, som vi ved er vigtig i dannelsesprocessen. I vores kreative værksted har vi mulighed for at tage en lille gruppe børn med, hvor der er særlig mulighed for æstetiske udtryk med maling, perler, og papir der er i fokus. Vi har her mulighed for at børnene kan lade deres produkter blive liggende, så vi kan være i en æstetisk proces i flere dage. Det er vigtigt at børnene ved at vi har tid nok, sådan at de kan lave deres udtryk, som de ønsker det. Vi har mulighed for at tage musikinstrumenter frem, hvor børn på tværs af alder, kulturel baggrund og køn kan udtrykke sig æstetisk.

Vi er bevidste om at forskelligartede kulturoplevelser som tilskuer og som aktivt deltagende kan lære børn nye sider af sig selv og lære dem at forstå og fortolke deres omverden. Det hjælper dem til at udvikle livsmød, fantasi og kreativitet, identitet, empati, selvtillid og sociale kompetencer. Vi er derfor opmærksomme på at introducere mange muligheder for æstetiske udtryk. I vuggestuen og børnehaven synger og danser vi bl.a. med børnene. Det er essentielt for os at de møder voksne der deltager aktivt i processerne.

Traditionsbundne kulturelle oplevelser er en stor del af vores verden, og i Rishøjens børnehus præsenterer vi børnene for fødselsdage for børn, voksne og institutionen, fastelavn, Sankt Hans, Lucia og julefrokost. Det er vigtigt for os at inspirere til deltagelse, og at arrangementerne imødekommer alle børns forudsætninger for deltagelse. Vi har gode dialoger med børnene om, hvorfor vi afholder de forskellige kulturelle arrangementer, sådan at de får en læring herom.

Eksempler på ovenstående:

Eksempel fra vuggestuen:

I vuggestuen har vi netop fået nye legetøjsdyr. Særligt Sia (2,4 år) har været meget begejstret for det nye legetøj og har ville lege med dem hver dag.

En dag i ugen skal vi male, og alle materiale stilles til rådighed på bordet. Anna (voksen) sidder ved siden af Sia, der er gået i gang med at male. Hun maler en masse kruseduller og bruger mange farver. Da Anna ikke umiddelbart kan se hvad det er Sia maler, spørger hun: "Sia, hvad maler du på dit papir?". Sia smiler til hende og peger begejstret ned på legetøjskoen, der står ovre på hylden imens hun siger: "den der ko, min ko!".

Eksempel fra børnehaven:

Op til jul har vi tradition for at vi går Lucia i institutionen. Til morgensamlingerne op til, fortæller Helle, at vi snart skal gå Lucia og om nogle ved hvorfor vi skal det. Sabine siger: "ja det er fordi vi skal have lys i hånden". Sabine siger at det er rigtig, men forklarer efterfølgende også grunden til, at vi afholder Lucia. Vi snakker efterfølgende om det til samlingerne, og børnene begynder at kunne svare på spørgsmålene om traditionen Lucia. Vi øver os på Lucia sangen, og vi bager Luciabrød til den dag vi skal gå Lucia.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

I Rishøjens børnehus skal vi implementere et nyt evalueringsmetode i 2024, så evalueringsarbejdet bliver lettere tilgængeligt.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Til evalueringen af den skriftlige pædagogiske læreplan, vil vi benytte de iagttagelser vi har indsamlet som giver os et godt overblik over det arbejde der har været udført. Vi kan på denne måde følge udviklingen, og se hvordan læringsmiljøerne har udviklet sig. Derudover kan vi vurdere om vi har opfyldt målene fra evalueringsmodellen og sikre os, at vi arbejder ud fra de principper vi har beskrevet ovenfor i læreplanen.

